

Langetermijnstrategie COVID-19

Het openhouden van de samenleving in tijden van corona

Sectorale aanpak (1)

- **Uitgangspunt:** het zo open mogelijk houden van sectoren.
- Daarvoor wordt gewerkt met verschillende **scenario's** : het virus is onvoorspelbaar, maar we kunnen ons als samenleving wel voorbereiden op mogelijke ontwikkelingen van het virus. Dat biedt **houvast** en vergroot de **voorspelbaarheid** van beleid.
- Door ons **voor te bereiden** op scenario's kunnen we risico's preventief verminderen en de schade die het virus kan aanrichten beperken cq. sectoren zo lang mogelijk openhouden.
- **Scenario's zijn niet in beton gegoten.** Onzekerheden zullen tot op zekere hoogte blijven bestaan. Het is en blijft zaak de ontwikkelingen van het virus goed te blijven monitoren. Het betekent ook dat beleid en plannen mogelijk tussentijds bijgesteld moeten worden.
- **Er kunnen geen cijfermatige hekjes om scenario's gezet.** Er kan niet precies worden aangegeven wanneer we ons in welk scenario bevinden. Het denken in scenario's is bedoeld om beter te anticiperen op mogelijke ontwikkelingen. Daardoor kunnen we het risico verkleinen om in meer ongunstige scenario's terecht te komen door preventief actie te ondernemen.

Sectorale aanpak (2)

- **Overheid en sectoren** werken de komende maanden gezamenlijk aan **plannen** per scenario die zoveel mogelijk bijdragen aan de **twee centrale doelstellingen** van het kabinet:
 1. Sociaal-maatschappelijk en economische continuïteit en vitaliteit;
 2. Toegankelijkheid van de hele zorgketen voor iedereen.
- **Hoe:**
 - **Bottom up**, in dialoog met sectoren
 - **Maatwerk**: per scenario geeft de overheid de kaders aan -het virus blijft onder ons en de zorg moet toegankelijk blijven-, invulling van de plannen is zoveel mogelijk aan sectoren zelf.
 - **Startpunt** gesprekken: (openings)plannen en protocollen die sectoren al eerder opstelden.
 - Naast **sectorale kennis**, gebruik maken van **andere kennis en adviezen** t.a.v. effectiviteit, impact en draagvlak van maatregelen (epidemiologisch, gedrag, economie, sociaal).

Vier scenario's

1. **Verkoudheid scenario:** past binnen ons zorgsysteem, er zijn in principe geen extra maatregelen nodig.
2. **Griep + scenario:** Er is een aanzienlijke kans dat we komende jaren nog te maken krijgen met een ernstiger, griepachtig verloop. Dit kan tot zware belasting van de zorg leiden, zeker als het virus samenvalt met een stevig griepseizoen.
3. **Continue strijd scenario:** Het griep+ scenario wordt mogelijk afgewisseld met extra ervaringen door bijvoorbeeld een nieuwe variant die besmettelijker is en/of een onzeker of ernstiger ziektebeeld kent en/of afnemende immuniteit, waardoor er (tijdelijk) een hoog risico ontstaat op overbelasting van de zorg.
4. **Worst case scenario:** Er is altijd een kleine kans dat er een situatie ontstaat waardoor er zonder ingrijpen een zeer groot risico is op zeer hoge sterfte.

NB. De kans op de meer ongunstige scenario's neemt naar alle waarschijnlijk met de tijd af.

Gezamenlijke inspanning

- **Overheid en sectoren spannen zich gezamenlijk in** om tot een goede voorbereiding en uitvoering van sectorale plannen te komen.
- **Overheid** investeert o.a. in zorg-test- en vaccinatiecapaciteit en monitoring van het virus (o.a. rioolwatermetingen) en ondersteunt sectoren waar nodig met kennis (bv. inzicht in effectiviteit maatregelen in specifieke context zoals ventilatie); wet- en regelgeving en handhaving.
- **Sectoren** spannen zich maximaal in om:
 - met weinig invasieve voorzorgsmaatregelen (bv. stimuleren handen wassen, vaccineren en gezonde levensstijl, ventilatie) zoveel mogelijk voorkomen dat we in meer ongunstige scenario's (continue strijd, worst case) terecht komen;
 - fysieke contacten aanzienlijk veiliger te maken of te verminderen in de meer ongunstige scenario's, waarbij expliciete aandacht voor impact van maatregelen op jongeren;
 - activiteiten ook toegankelijk te houden voor kwetsbaren;
 - het verkrijgen van commitment van organisaties en/of bedrijven binnen de eigen sector om zich aan de afspraken te houden en maatregelen na te leven.

Scenario's Verkoudheid en Griep+

- **Doel:** zoveel mogelijk openhouden van sectoren
- **Middel:** inzet van weinig invasieve voorzorgsmaatregelen om verspreiding van het virus en de kans op ernstig beloop ziekte te verminderen.
- **Hoe:**
 - Maken van afspraken tot het doen van beperkte aanpassingen en vastleggen van afspraken in een convenant.
 - Sterke nadruk op de eigen verantwoordelijkheid sectoren.
 - Gebruik van gedragswetenschappelijke inzichten en nudges om gewenst gedrag zo makkelijk mogelijk te maken.
- **Voorbeelden voorzorgsmaatregelen:**
 - Verkoudheid: stimuleren gezonde levensstijl, handen wassen, vaccineren en booster, ventilatie
 - Griep +: (zelf)testen, mondkapjes, activiteiten verplaatsen van de winter naar de zomer, hybride vormen van activiteiten aanbieden.

Scenario Continue Strijd

- **Doel:** het zoveel mogelijk openhouden van sectoren
- **Middel:** tijdelijk verminderen van risicovolle contacten ofwel het aanzienlijk veiliger maken en/of verminderen van fysieke contacten
- **Hoe:**
 - Sectoren brengen in beeld hoe zij contacten aanzienlijk veiliger kunnen maken bv. door het bevorderen van thuiswerken, inzet van het CTB, het aanhouden van de 1,5 meter, capaciteitsbeperkingen en placering-
 - Het RIVM beoordeelt vervolgens of sectoren hiermee in voldoende mate risico's reduceren en of aanvullende inspanningen noodzakelijk zijn.
 - Sectoren wordt gevraagd hun plannen hierop aan te passen en de SME-impact van aanvullende maatregelen op hun bedrijfsvoering in beeld te brengen.
 - Uiteindelijke inzet van maatregelen is een politieke keuze. Vergt een afweging tussen de verschillende doelen van het kabinet mede o.b.v. expertise verschillende disciplines.
 - Grotere rol in dit scenario voor handhaving van maatregelen door de overheid.

Scenario Worst Case

- Kans op worst-case scenario gelukkig relatief klein, maar niet ondenkbaar. We moeten daarom als samenleving een noodplan hebben klaarliggen.
- In dit scenario zal de overheid namelijk hard moeten ingrijpen cq. aan de noodrem moeten trekken. Inzet van zware contactbeperkende maatregelen noodzakelijk om zeer hoge sterfte te voorkomen
- Dientengevolge zeer beperkte ruimte voor sectoren om maatregelen zelf in te vullen (i.t.t. eerste drie scenario's). Sectoren wordt wel gevraagd zich hierop voor te bereiden (vgl. brandoefening).
- Sluiting van bepaalde sectoren niet uitgesloten. Onderwijs ligt onderop de stapel van maatregelen, maar is in dit scenario niet bij voorbaat uitgesloten.

Planning

- **Februari:** eerste verkennende gesprekken met sectoren om eerder opgestelde plannen en scenario's naast elkaar te leggen;
- **Medio maart** brief naar TK waarin sectorale aanpak; reflectie op verkennende gesprekken sectoren en het verdere proces geschetst worden;
- **Maart-april:** vervolggesprekken met sectoren en uitwerken van sectorale plannen door sectoren mede op basis kennis deskundigen (o.a. RIVM);
- **Medio april:** sectoren leveren concept sectorale plannen aan;
- **Eind april:** toetsing sectorale plannen door deskundigen, vergelijken sectorale plannen onderling en mogelijke nadere politieke prioritering sectoren;
- **Medio mei:** sectoren passen plannen aan
- **Eind mei:** tweede toetsing sectorale plannen
- **Begin juni:** aanpassing van sectorale plannen
- **Medio juni:** sectorale plannen gereed.